

Дочка пастора БОГУСЛАВА ЖАБКО-ПОТАПОВИЧ (БАСС) розповідає:

Восьмого листопада 2012 року минуло 37 років від того дня, як Господь на 86-му році життя, відкликав у вічність мого батька. Переглядаючи залишені ним папери та згадуючи минуле, я усвідомлюю, що на декількох аркушів паперу неможливо помістити історію про довге та насичене подіями життя людини, яка понад п'ятдесят років віддавала всю глибину своєї істоти, свого буття на постійну службу насамперед Господу, а потім своєму народові.

Мій батько любив свого Спаси, говорячи біблійною мовою -- "всім серцем своїм", а народ свій – від глибини душі, більше самого себе. І не дивно, що ця любов до народу палахкотіла в ньому до останнього його подиху, бо ж народився та виховувався він в самому центрі України.

Левко Савич Жабко-Потапович народився 18-го червня 1890-го року в гетьманській столиці Чигирині, в родині українського шляхтича Сави Васильовича Жабко-Потаповича та його дружини Ганни, яка походила з аристократичного роду Корибутів. Наш дід був українським патріотом і демократом. В ранзі кавалерійського полковника він покинув військову кар'єру, відмовився від царської пенсії та оселився в родинному хуторі на правому березі Дніпра, десь на північ від Крюкова.

І тут, в старовинному домі, частини якого пам'ятали татарські наїзди і в якому, за родинними переказами, ховався Богдан Хмельницький коли втікав від Поляків на Січ, виростав Левко з трьома братами та сестрою. У вірші "Поворот та Розлука" (Літературно-Науковий Вісник 1923 р.) він описує цей дім такими словами:

І дорога, і порох, і спека
Все розвіялось раптом, як дим....
Бачу вже на горі недалеко Сад, оточений муром старим.

Ось і брама; столітні тополі
Стережуть вхід до парку і герб

Заржавілий - на синьому полі
Жовта шабля козацька і серп....

Здовж алей похилились каштани,
Розмовляють з дубами вони,
Під березами плачуть фонтани
Все так як колись до війни...

Той же дім, в винограді веранда,
Ті ж покої, в них спокій і мир,
І на стінах портрети Рембрандта,
І в кутках вази стилю ампір...

Тут діти виховувались під впливом двох світоглядів. Жіноча половина: мати та її родина представляли панські та православні інтереси, а батько Сава був народним демократом, не любив царату і тікав від зросійщеного православного кліру. Ці два напрямки мали вагомий вплив на майбутнє Левка.

Після закінчення гімназії в Лубнах, він повинен був відслужити в війську однорічником і тому вступив до Першого Білгородського Уланського Корпусу, де, згідно традиції, служили всі Жабко-Потаповичі. Мати бажала, щоб він залишився тут і робив військову кар'єру, але вплив батька переміг. Закінчивши військову службу, Левко готується до вступного іспиту до Київського Педагогічного Інституту, який він здає так успішно, що дістає державну стипендію. Наш дід хотів, аби після навчання Левко вернувся до дому і учителював в школі, яку він побудував недалеко від їхнього хутора. Але після навчання в інституту тато не повернувся в рідний дім, отримавши посаду учителя в жіночій гімназії у Проскурові, директором якої була знаний педагог І. Дорошенко (в 30-тих роках вона чудом втекла з України в Польщу). В той самий час він також працював асистентом інспектора шкіл Проскурівського повіту. Батько планував після двох років цієї практики повернутися до дальших студій, щоб приготуватись до університетської кафедри, але в Бога були інші плани для нього.

З вибухом Першої Світової Війни, Левко, як офіцер резерву був змобілізований і незабаром потрапив на Австрійський фронт. Тут сповнилися бажання його матері. Через родинні зв'язки та його власний талант, перед ним широко розкрилися нові обрії, і він почав робити кар'єру в Російській армії. Після тяжкої контузії, його переводять з уланів до гвардії. Тато згадував цю війну. Згадував, як за порадою своєї неньки молився в години небезпеки, і як Господь його рятував, а він після цього дуже швидко забував про Бога.

Коли прийшла революція він та його українські жовніри, які його шанували та любили, перейшли з півночі в Україну і прилучилися до визвольних змагань та створення самостійної Української держави.

Під час визвольних змагань, Господь також не раз рятував нашого батька від смерті. 1920-го року він служив як ад'ютант генерала Пількевича, командира Українського Кордонного Корпусу в Кам'янці-Подільському. Тут він познайомився з молодим учителем Наталією Федорівною Петрів, з якою він незабаром одружився.

Наша мама вже тоді поважно читала Слово Боже, яке вона вперше почула в Києві, в баптистській церкві, на вулиці Жиланській, будучи ще дуже молодою гімназисткою. Того

самого року коли впала Українська держава, молода пара залишає все любе та рідне і опиняється в західній Польщі серед втікачів з України. Наші батьки тяжко переживали розлуку з родиною, рідним домом та рідним краєм. Але в той час, як наша мама знаходила потіху у Слові Божім та в зібраннях віруючих, тато міцно та безнадійно сумував. Вірші які він подавав до "Літературно-Наукового Вісника" в той час найкраще ілюструють його розпуку:

...Минуло все...

Давно в могилі мати...

На чужині я свій марную вік..

Дитячий сон як дим кадильний зник....

Або такі слова іншого вірша:

О, мій тихий, засмучений раю!

Довгий час я по світу блукав,

Ось я знову до тебе вертаю,

Не знайшовши того що шукав...

Там у світі, широкому світі

Було встали голодні брати,

Та голодних подужали ситі

І царями зробились кати.

І мій народ загнали в могили

А мій край, як ті ризи Христа

Поміж себе вони поділили...

Залягла всюди мряка густа...

Але найбільша мряка залягла у його душі та серці. Дружина бачила цю міцну безнадійність і знала, що єдиний вихід - віра в Христа Ісуса, якого вона прийняла, як свого особистого Спасителя. Гарячі молитви та її свідчення принесли свій плід. Батько почав читати Біблію. Мамина церква ревно молилися аби сам Господь заговорив до нього. Від коли Левко почав читати Боже Слово, його дружина просила про Боже чудо. Крім неї, як висловився один віруючий, який знав нашого тата в той час, ніхто не думав, що «цей пан колись прийме Слово Боже». І ось в одну середу, як церква стояла навколішки в молитві, всі присутні почули незваний їм голос людини, яка в сльозах каялася та просила про прощення гріхів. Після молитви всі встали на ноги та глянули назад, щоб побачити того, хто так молився, але нікого чужого в приміщенні не було. Тільки наша мама впізнала голос розкаяного грішника. Після зібрання вона попросила проповідника, щоб він пішов з нею до дому, де вони знайшли нашого тата на колінах з Біблією в руках.

Мама завжди нам говорила, що тільки чудо Боже навернуло нашого батька. Вона вірила в Божу силу і чекала навершення батька, бо мріяла разом з ним приймати святе хрищення по вірі.

2-го жовтня 1924-го року, коли лід вже покрив Віслу в місті Варшаві, брат Е. Самоукін охрестив наших батьків. Пізніше, пишучи посмертну згадку про нашу маму, тато зазначив:

"А по хрищенні почала просити Господа, аби Він послав їй наступну ласку: аби її чоловіка притягнув до праці Божої, до проповідування Слова Євангелії. Бог вислухав і це її благання, і від 1927 року вона разом із чоловіком приступили до роботи в винограднику

Христовім".

Ця праця почалася на Поліссі. А 1931-го року Господь покликав їх в Галичину, до Рави-Руської з двома дітьми. Праця була тяжка, бо ворог посилав багато спокус аби відірвати нашого тата від Господньої праці. Я пам'ятаю, як відібрали татові підтримку за українізацію церков в Галичині та на Волині. В цей час різні організації заповнювали Галичину та Волинь Російськими Бібліями, і часто віруючі були переслідувані не за Христа а за русофільство. Коли віруючі просили Українських Біблій, їм казали, що їх немає. Тато поїхав до Варшави, аби довідатись в чому справа і там в Бритійському Біблійному Товаристві знайшов кімнату завалену Українськими Бібліями, прикритими порохом, в якому гніздилися миші.

В цей час до наших батьків прийшла ще одна спокуса. Два офіцери польського генерального штабу з'являються в нашому домі і пропонують татові розкішну посаду в польській армії із заплатаю 800 злотих в місяць, ранг полковника, безплатне помешкання і інші привабливі речі. Я добре пам'ятаю вечір після їхнього від'їзду. Тато мав дати свою відповідь наступного дня. Тоді, сидячи за бідною вечерею, тато запитав нашу маму "Натусю, що нам робити?" А мама відповіла по-особливому: "Левку, підемо назад в Єгипет їсти часник та цибулю?". І вони завжди залишались вірні Господу і в добрі, і в злі часи, працюючи з посвятою для Нього та для свого народу. Єгипет світу цього не мав влади над ними.

30-го травня 1936 року Левко Жабко-Потапович був рукопокладений на проповідника у Львові. Багато років він відмовлявся від рукопокладення, бо надзвичайно поважно відносився до цього кроку. Він хотів бути дуже певним, що це є справді воля Божа, що це для нього буде незворотним пунктом, і що коли він обіцяє перед Богом і церквою служити Йому, він ніколи не посміє зламати цієї обітници. Ми бачили цю стійкість не один раз під час війни та впродовж всього його життя.

Того самого року З'їзд Українського Об'єднання Баптистів в Галичині вибрав його головою, і на цій посаді він служив аж до війни. Крім цього він був редактором "Післанця Правди" і від 1932 року, членом ревізійної комісії перекладу Української Біблії, членом Ради Об'єднання Слов'янських Баптистів в Польщі, та їхнім офіційним представником перед владою на Українських землях Польщі.

Прийшов 1939 рік, а з ним війна і нові проблеми. Родина Жабко-Потаповичів чудом опинилася в західній Польщі, в місті Лодзі. Левко і тут продовжував духовну працю, спочатку бував в Берліні, між слов'янами, яких німці масово вивозили на роботи в Німеччину. Також він старався з допомогою віруючих німецьких офіцерів відвідувати табори полонених, спочатку польських, а потім, коли німці розпочали війну проти Радянського Союзу – полонених Радянської армії. Маємо підстави думати, що він впродовж більше двох років був самотнім проповідником, який нелегально ніс Слово Боже та різну допомогу полоненим. Він також брав від них адреси їхніх рідних, які давав нашій мамі, а вона писала листи, розповідаючи рідним, що їхній син чи чоловік живий та здоровий, потішала їх як могла та свідчила їм про Христа. Одного разу німці якось про це довідались і наш тато та один офіцер, який брав безпосередню участь у цій справі, були б опинилися в в'язниці, але це сталося вже перед самим кінцем війни і Господнє чудо знову спасло їх.

Я вірю, що Бог діє в житті віруючих і сьогодні. Господні шляхи – незбагненні. Він чудово з'єднав всю нашу родину перед розпадом Німеччини, перевів нас через Бельгію, де тато був пастором польської церкви в місті Лежі, і в березні 1947 року ми припливли до

Сполучених Штатів Америки. Тут Левко Жабко-Потапович відновив працю з професором Огієнком над перекладом Біблії, а з братом Павлом Бартковим почав знову видавати "Післанця Правди". За підтримки брата Йосипа Шкули, тато зредагував та видав "Євангельського Співаника Відродження". Згодом він виконував пасторське служіння в церкві м. Честера і робив все, що міг в поширенні Слова Божого серед Українського народу.

Багато можна було б написати про всю працю та досягнення Левка Жабка-Потаповича, але з огляду на те, що він не дуже любив, щоб його хвалили, обмежимося. Пригадую, як однієї неділі, коли родина сказала йому, що його проповідь була дуже добра, він відповів: "Дякую, але дідько вже мені це сказав". Він боявся щоб не стати зарозумілим і завжди старався пам'ятати, що всякий талант це дар Божий і Йому Одному належить вся слава.

В 1975 році Левко Жабко-Потапович тяжко захворів. Після двомісячного перебування в шпиталі, він повернувся додому, де ще прожив лише два тижні. В четвер, 6-го листопада, його приїхав відвідати син Богдан. Вони розклали карту України та разом подорожували по рідному краї.

Наступного дня стан батька погіршився і він сказав мені: "Буся, що то таке, - все пахне степом". Вночі він почав ходити по кімнаті і робити порядок на письмовому столі між своїми паперами, як він це часто робив. З часом все затихло. Коли ми зайшли в кімнату, то знайшли тата в ліжку, одягненого як на дорогу. Біля ліжка стояла його мала валізочка з усіма особистими паперами та Біблією, подарованою братом М. Гітліном. На письмовому столі ми знайшли всі його ключі, гаманець з грошима та конверт, на якому він власноручно написав "Мій Заповіт".

Левко Жабко-Потапович відійшов до Господа рано-вранці, 8-го листопада 1975 року.

Тато знав що його кінець близько і в останні дні свого життя часто цитував вірша Фрідріха Бонгофера, німецького пастора, якого нацисти розстріляли за кілька днів до закінчення війни:

Спасенні чудом доброю рукою
Ждемо того, що ще чекає нас.
Бог з нами є щовечора й щоранку,
І певні - буде з нами повсякчас.

Серед його паперів, що залишилися біля ліжка, ми знайшли недописаний ним вірш.

Своєю тремтячою рукою, він вивів наступні рядки:

Чаруюча пора, не смерті, а вмирання,
Коли природа вже готується до сну,
Коли весь день із вечора до рання
Я чую навкруги не осінь а весну...

Був серед цих паперів також власний батьків переклад гімну перших християн, який вони зазвичай співали перед заходом сонця:

Світло тихе святої слави
Безсмертного Отця Небесного,
Святого Блаженного, Ісусе Христе!
Прийшовши на захід сонця
І бачачи вечірнє світло,
Співаємо Отцеві, Синові і Духові Святому!

Достоеен еси Ти кожного часу,
Щоб Тобі співали голосами преродобними...
Сине Божий, що життя даєш,
Тому ж Тебе цей світ так славить!..

P.S. В даний час дочка Л. Жабка-Потаповича, сестра Богуслава Жабко-Потапович (Басс) проживає в США. Вона готує до видання книги спогадів про життя і служіння свого батька та євангельсько-баптистського братства його періоду.